

Vanhusneuvoston huolenilmaus aluehallitukselle ikääntyneiden hoidon tilanteesta

Vanhusneuvoston tehtävänä on tuoda esiin ikääntyneiden asukkaiden näkemyksiä ja huolia sekä edistää heidän hyvinvointiaan. Olemme viime aikoina saaneet useita yhteydenottoja, joissa on ilmaistu kasvavaa huolta ikääntyneiden hoidon saatavuudesta, ympärivuorokautisen palveluasumisen järjestämisestä, siirroista toisille paikkakunnille, hoidon turvallisuudesta sekä kotihoidon riittävydestä. Näihin asioihin liittyvät ratkaisut vaikuttavat suoraan ikäihmisten ja heidän läheistensä arkeen ja elämänlaatuun.

Ikääntyneiden hoidon saatavuus

Ikääntyneiltä saamamme palautteen mukaan hoitopaikkojen ja palveluiden saatavuudessa on merkittäviä haasteita. Hoitoon pääsy voi viivästyä ja palveluiden kattavuudessa on puutteita etenkin syrjäisemmillä alueilla. Tämä aiheuttaa huolta erityisesti niille, joiden toimintakyky on jo heikentynyt ja joilla ei ole omaisia tai läheisiä tukena. Hoidon saatavuuden turvaaminen on välttämätöntä, jotta jokainen iäkäs keskisuomalainen voi luottaa saavansa tukea tarpeen mukaan.

Ympärivuorokautiseen palveluasumiseen pääsy

Ympärivuorokautisen palveluasumisen kriteerit ovat tiukentuneet, ja jonot palveluasumiseen ovat pitkiä. Odotusaika saattaa aiheuttaa merkittävää epävarmuutta sekä lisätä omaisten ja läheisten kuormitusta. Iäkäs saattaa odottaa pitkäänkin ympärivuorokautista hoitopaikkaa maksimikotihoidon varassa.

On tärkeää, että pääsy ympärivuorokautiseen hoitoon perustuu selkeisiin, yhdenvertaisiin kriteereihin ja että jonotilannetta seurataan aktiivisesti. Yhdessä hyväksytyihin päätöksiin ja palveluiden myöntämisen kriteereiden noudattamiseen on voitava luottaa kaikissa tapauksissa.

Ikääntyneiden siirtäminen toiselle paikkakunnalle

Olemme huolissamme tilanteista, joissa ikääntynyt henkilö joudutaan siirtämään hoitoon toiselle paikkakunnalle, usein pitkien matkojen päähän. Tällaiset siirrot voivat heikentää yhteyksiä omaisiin ja tuttuihin sekä aiheuttaa turvattomuutta uudessa ympäristössä. Vanhusneuvosto korostaa, että siirtoja tulisi välttää aina, kun se on mahdollista, ja jokaisen ikäihmisen oikeus asua omassa kotikunnassaan on turvattava. Saattohoidossa olevan ikäihmisen hoito on järjestettävä myös kotikunnassa, mikäli se on mahdollista.

Hoidon turvallisuus/ henkilöstön osaaminen

Julkisuudessa on noussut esille erilaisia hoitotilanteisiin liittyviä ikääntyneiden, erityisesti muistisairaiden turvallisuuteen liittyviä riskejä. Turvallinen hoito on jokaisen perusoikeus, ja siihen kuuluu sekä fyysinen että psyykinen turvallisuus. Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että hoidon laatua arvioidaan säännöllisesti ja mahdollisiin puutteisiin puututaan viipymättä. Henkilöstön osaamisen ja kielitaidon varmistaminen sekä työhyvinvoinnin tukeminen parantaa myös hoitoturvallisuutta. Vanhusneuvosto on saanut ikääntyneiden läheisiltä palautteita, joissa on oltu huolissaan henkilöstön riittävästä osaamisesta. Vanhusneuvosto haluaakin muistuttaa, että pelkkä määrällinen

henkilöstömitoitus ei riitä turvaamaan laadukasta hoitoa ikääntyneille vaan tulee myös huolehtia, että henkilöstöllä on riittävä osaaminen.

Kotihoidon riittävyys

Kotihoidon resurssit ovat monin paikoin riittämättömät vastaamaan kasvavaan tarpeeseen. Asiakkaiden määrä lisääntyy, mutta kotihoidon käyntien määrään vaikuttaa kriteerien tiukentuminen. Kotihoidon vahvistaminen on tärkeää, jotta mahdollisimman moni ikääntynyt voi asua kotona turvallisesti ja arvokkaasti mahdollisimman pitkään. Kotihoidon valvonta on järjestettävä siten, että kotona asuvan ikääntyneen siirtyminen raskaampaan hoivaan tapahtuu mahdollisimman lyhyellä viiveellä.

Yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset

- Palveluasumisen kriteerien ja jonotilanteen säännöllinen seuranta sekä kapasiteetin kasvattaminen tarpeen mukaan.
- Siirtojen välttäminen toiseen kuntaan aina, kun se on mahdollista, ja omaisten yhteydenpidon tukeminen ja omaisten kuuleminen siirtotilanteissa.
- Hoitoturvallisuuden järjestelmällinen arviointi ja henkilöstön riittävyyden varmistaminen.
- Kotihoidon resurssien lisääminen ja työntekijöiden hyvinvoinnista huolehtiminen.
- Hyvinvointialueen päättäjien on kunnioitettava kaikissa ratkaisuissaan ikäihmisten hyvän elämän mahdollisuuksien tarjontaa.

Vanhusneuvosto toivoo, että hyvinvointialueen päättäjät ottavat nämä huolenaiheet vakavasti ja ryhtyvät konkreettisiin toimiin ikääntyneiden hoidon ja palvelujen parantamiseksi. Vanha sanonta ”Hyvin pidetty vanhus on koko yhteisön kunnia” pitää edelleen paikkansa. Yhteistyössä voimme vahvistaa luottamusta ja turvaa ikäihmisillemme.

Piispa Mari Leppäsen sanoin vanhusneuvoston muistutus aluehallitukselle: **Ikääntyneistä huolehtiminen on ihmisarvon mittari.**